

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. II. Quibus casibus privilegium fori, aut amittatur, aut non patrocinetur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

§. II.

Quibus casibus privilegium fori, aut amittatur, aut non patrocinetur?

378. **R**esp. 1. multiplices esse ejusmodi casus, in quibus dictum privilegium amittitur. Primum enim Clericus, in minoribus tantum constitutus, nec beneficiatus, amittit privilegium fori, si Clericalem habitum dimittat; ut constat ex Trid. supr. num. 361. ibi: *aut Clericalem habitum, & tonsuram deferens*; ubi tamen nota, sine fraude reassumpto habitu privilegium recuperari prout resolvit Sacra Congregatio, cujus verba refert Haunold. tom. 5. tr. 1. num. 278. Censetur autem *habitum dimittere*, ad hunc effectum, si continuo incederet in habitu laicali, sic, ut publice existimaretur Laicus; ita Bonacin. de legib. D. 10. q. 2. p. 1. §. 4. num. 15. & alii; & hæc privilegii amissio propter dimissum habitum procedit, licet ab Episcopo monitus non sit de illo deferendo; sic Ugolinus de Offic. Episcopi, c. 12. num. 3. & alij: hoc enim nec in Trid. nec alio jure, quoad istum casum, cavetur, post Tridentinum.

379. Circa hunc casum de recuperatione privilegij per reassumptionem habitus, prius dimissi, quaestio est, an id procedat (consequenter sit exemptus à foro Laico) si delictum commisit, dum deferret habitum, sed postea dimisit? 2. si dimisso habitu deliquit, & postea reassumpsit habitum, antequam à Judice præventus esset citatione, captura, vel condemnatione? Ad 1. affirmat Covarr. pract. qq. c. 31. num. 15. & alij; si scilicet tempore commissi criminis habitum gestavit, licet antè, vel post habitum dimiserit: quia, ut quis ratione delicti sortiatur forum coram Judice illius loci, necesse est; quod, dum delinquit, non sit personaliter exemptus à tali foro; at Clericus etiam non beneficiatus, dum deserit habitum, est personaliter exemptus à foro Laico ex num. 357. & dum delinquit, ponitur deferre habitum; ergo tali casu non poterat ratione delicti forum sortiri coram loci Judice Laico.

Ad 2. Resp. pariter affirmative; quia, licet tempore commissi criminis dimisso habitu, non gauderet privilegio fori; ut dictum est, consequenter; sortitus sit forum coram Judice loci, quantumvis Laico; quia tamen reassumpto habitu recuperavit privilegium fori, ex num. 379. si ante hoc non est præventus à dicto Judice, recuperato privilegio desit esse de illius foro non minus, quam si incola muret domicilium prius, quam sit præventus à Judice juxta dicta à num. 335. sic Julius Clarus in pract. crimin. §. fin. q. 36. n. 16. Farinac. in praxi. l. 1. tit. 1. q. 8. n. 66.

380. Resp. 2. si Clericus in Sacris, vel etiam tantum in minoribus, sed beneficiatus nunquam deferat habitum, nec assumat etiam post trinam monitionem Episcopi, consequenter incorrigibilem se ostendat, amitti ab eo privilegium fori; per c. in audientia 25. de sent. excommunic. cum enim Clementi III. propositum esset, utrum Clerici, qui arma militaria (relictò habitu Clericali) gestare nullatenus erubescunt: si eis fuerit injuria corporalis illata, vel se à captione redemerint: illà Clericorum debeant immunitate gaudere, quã pro temeraria manuum injectione facta in Clericum, excommunicatus; quis ipso jure notatur? respondit Pontifex: quod, cum frustra Ecclesia impleret auxilium, qui committit in ipsam; & lex secularium Principum huic responsio satis efficacem afferat argumentum; quã manifestè cautum habetur, matronam, cujus pudicitia attentata fuerit, non posse injuriam agere, si in veste meretricali fuerit deprehensa: hujusmodi Clerici, si à Prelatis suis tertio commoniti militaria non fuerint arma deponere, de privilegio Clericorum subsidium aliquod habere non debent. Idem habetur in c. contingit, 45. eodem, ubi Clemens III. scribens Episcopo, ait, se intellexisse, insinuante Comite Flandrensi, quod in Flandria quidam Clerici, nec in tonsura, & habitu, nec in negotijs de Clerico quidquam ostenderent; & solum, ut subterfugiant publica judicia, se ut Clericos repræsentent; mandat Pontifex, ut tales, si tertio commoniti se non emendent, immunitatis fori fiant exsortes.

381. Advertendum autem hanc trinam monitionem non requiri, si facta sit una monitio

nitio generalis in Synodo, sub expressâ comminatione, aut pœna privationis privilegij Clericalis: nam ea monitio habet vim constitutionis, ad quam non requiritur trina, & specialis monitio; cum lex semper censeatur admonere, Clarus, *loc. cit. num. 20.* Farinacius *cit. num. 62.* imò juxta P. Wagnereck in exegefi ad dict. c. *in audientia*, post Trid. *cit. sess. 23. c. 6.* non est opus admonitionibus, sed facto ipso, quod aliquis non gestet habitum, & Tonsuram, aut non servit Ecclesiæ, vel non versatur in studijs cum licentia Episcopi, privatus est privilegio Clericali.

383. Resp. 3. a Clerico, etiam in Sacris, amitti privilegium fori, postquam propter delictum depositus est, propter incorrigibilitatem excommunicatus, & anathematizatus, nihilominus in malicia perseverat, ut dicitur in c. *Cum non ab homine*, II. *de Judicijs*, ibi: *si depositus incorrigibilis fuerit, excommunicari debet: deinde contumaciâ crescente anathematis mucrone feriri: postmodum verò, si in profundum malorum veniens contempserit, cum Ecclesia non habeat ultra, quid faciat, ne possit esse ultra perditio plurimorum; per secularem comprimendus est potestatem, ita, quod ei deputetur exilium, vel alia legitima pœna inferatur.*

Pro intelligentia not. 1. per *anathematizationem*, juxta Doctores hic intelligi execrationem recessivam à corpore statûs Ecclesiastici, quæ non sit medicinalis, sed purè pœnalis ob incorrigibilitatem. Not. 2. cum hæc privatio privilegij Clericalis ipso facto decretæ sit in pœnam incorrigibilitatis, & perseverantiæ in illa; pœnæ autem ipso facto decretæ in delinquentes non incurrantur ante sententiam Judicis declaratoriam criminis, ut tradidimus l. 1. tit. 2. nec privationem hujus privilegij ab ejusmodi Clericis incurri ante declarationem factam ab Ecclesiastico Judice de ipsorum incorrigibilitate; adeoque Judices Laicos, ante hoc, non posse contra illos procedere; id, quod videtur etiam insinuari illis verbis *per secularem comprimendus est potestatem*; & idè etiam dicitur in c. *ut fama tua*, 35. *de sent. excom.* quod Laici, citra excommunicationis sententiam, capere Clericos, & ad judicium trahere possunt, *si oportet*, etiam violenter, dum tamen id de mandato fa-

ciant Prælatorum, quorum illi sunt jurisdictioni subjecti, & quorum est corrigere criminosos.

385. Dices: in c. *Perpendimus*, 23. *cod.* cum quidam Sacerdos se filium Regis falsò nominans, seditionem fecisset, & à B. Comite justus esset fustigari, ejusque mandato patibulo traditus expirasset; rescriptit Pontifex, *si non propulsando injuriam, sed inferendo fuerit occisus, non esse interfectores pro Absolutione Romam mittendos, sed pro arbitrio Episcopi competentem eis pœnitentiam insungendam.* Ergo etiam absque declaratione criminis incurritur privatio privilegij Clericalis; aliàs enim dictus Comes, qui eum Sacerdotem fustigari, ac suspendi curavit, incurrisset excommunicationem latæ sententiæ, pro cujus Absolutione impetranda ad eunda fuisset Sedes Apostolica. Respondet Pirrhing hic *num. 99. in fin.* ibi non esse sermonem de privilegio fori, sed canonis, quod facilius amittitur, quàm illud, quia est inferioris ordinis, sic etiam tenente Suarez *D. 22. de Censur. sect. 1. n. 13.*

386. Cæterum, cum dictus Sacerdos fuerit iniquus invasor, & ut occideretur, necessarium fuerit ad defendendam publicam quietem, censet Wagnereck in exegefi ad dict. c. *perpendimus*, justè occidi potuisse, quod immiscendo se enormitatibus, eo ipso Privilegium Canonis amiserit. *Enormitatibus* autem se immiscere dicitur, qui facit seditionem, aggressiones, prælia, tumultus in populo, juxta Bellef. *disquisit. Clerical. p. 1. tit. de favore Cleric. Canon. §. 2. à num. 41.* ex quo Barbosa in dict. c. *perpendimus*, *num. 2.* ad quæstionem: *quarè facilius perdatur Privilegium canonis, quàm fori*; eam rationem assignat, quia illud indultum est à jure positivo, hoc autem à jure divino, ex c. *quanquàm de Censib. in 6.* idem tenentibus Zaburella, Socinat. & alijs ibid. relatis; quamvis dici possit, privilegium canonis non extendi ad casum, ubi defensio jure naturali permittit mortem injusti aggressoris concedit.

387. Resp. 4. velle aliquos à Clerico, etiam in Sacris constituto, amitti Privilegium Canonis, & fori, si dimisso habitu Clericali enormitatibus se immiscet, seu multa enormia delicta committit, & hoc, ipso jure; sic Julius Clarus *cit. num. 23.* & alijs;

& alij; quidam censent id procedere, post trinam Episcopi monitionem non curatam; sic Barbosa l. 1. juris Ecclesiastici, c. 39. §. 2. num. 71. sed hoc nullo jure probatur; dictum enim c. *perpendimus* (in quo habetur præsens casus) solum loquitur de privilegio *canonis*, non *fori*; id, quod advertit etiam Bellet. supra citatus, dicens, quod licet Clericus se immiscendo enormitatibus perdat privilegium *canonis*; non tamen perdat privilegium *fori*; cum quo eodem modo intelligunt textum c. *perpendimus*, *Marta de jurisdictione p. 1. casu 135. n. 5.* Coninch *de Sacram. & censur. D. 14. d. 11. n. 160.* & complures alij.

§88. Resp. 5. perdi privilegium *fori* à Clericis, qui per annum continuum personam histronis, aut mimos agunt, ex c. *unic. de vita, & honest. Cleric.* ibi: *Clerici, qui Clericalis Ordinis dignitati non modicum detrahentes, se joculariores, seu goliardos faciunt, aut bufones: si per annum artem illam ignominiosam exercuerint, ipso jure: Si autem tempore breviori, & tertio moniti non respuerint, careant omni privilegio Clericali.* Dixi per annum continuum. Nam ubi jus apponit tempus, intelligitur de continuo juxta Gutierrez *Canon. l. 1. c. 12. num. 25.* & not. textum expressè loqui de exercentibus *artem ignominiosam*, & dignitati Ordinis Clericalis non parum detrahentem; undè meritò procedit dictum c. *unicum* de omnibus illis Clericis, de quibus S. Gregorius Papa *homil. in c. 10. Joan. Sacerdotum vita, quondam per gloriam virtutum clara, nunc per actiones infimas ostenditur reprobata; ecce jam penè nulla est secularis actio, quam non Sacerdotes administrent, ingenti sanè dedecore tam sublimis, & Sancti Statùs.*

§89. Resp. 6. amitti etiam privilegium *fori* per crimen *assassinij*, prævia tamen declaratione per Judicem Ecclesiasticum de tali crimine admisso; ex c. 1. *de homicid. in 6. §. fin.* ibi: *Sacri approbatione Concilij statuimus, ut quicumque Princeps, Prælati, seu quavis alia Ecclesiastica, secularisve persona, quempiam Christianorum, per prædictos assassinos interfeci fecerit, vel etiam mandaverit (quanquam mors ex hoc forsitan non sequatur) aut eos receperit, vel defenderit, seu occultave-*

Tom. II.

rit, excommunicationis, & depositionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio incurrat sententias ipso facto: & illa liberè alijs per illos (ad quos eorum collatio pertinet) conferantur, sit etiam cum suis bonis omnibus tanquam Christianæ Religionis æmulus, à toto Christiano populo perpetuò diffidatus.

Ubi nota, quod licet olim *assassini* propriè dicebantur quidam infideles sub Principe pariter infideli, à quo ita edocti, & instructi erant, ut quos ille occidi jufferit, facillimè occidant, arbitantes ex hoc mortem non esse timendam, nec ullam poenam ob istud crimen post obitum passuros, imò se obsequium præstare Deo opinabantur, ut observant Covarruvias l. 2. *Var. c. 20. n. 10.* Zerol. V. *assassinus, in princ. Gutier. q. 7. n. 2.* Cardos. V. *assassinus, num. 1.* hodie tamen, & spectatà intentione Pontificis in dict. constitutione, communi Doctorum interpretatione, & in praxi receptum esse, ut *assassini* jam dicantur, quicumque pecunià, aliove pretio conducti homines occidunt, percutiuntvè, nihil tale ab ijs præcaventes. Hinc in illis verbis (quicumque quempiam Christianorum per *prædictos* assassinos interfecerit) ly *prædictos*, non appellat supra assassinos, in quantum *infideles*; sed in quantum *pecunià conducti* committunt tam enorme scelus, in detrimentum non modò corporum, sed etiam animarum, pretio Christi Sanguinis redemptarum, in opprobrium dignitatis Christianæ.

Quoniam verò num. 221. diximus, Clericos, post trinam monitionem incorrigibiles, tradendos potestati seculari, ut per eam coercerentur, notandum, ut hoc contingat, requiri, declarationem incorrigibilitatis faciendam ab Ecclesiastico Judice. Nemo enim afficitur poenà, etiam ipso jure latà, nisi prævia declaratione causæ, propter quam poenà fertur, ex dict. lib. 1. tit. 2. *de Constitut.* sed incorrigibilitas in dato casu est causà, propter quam in poenam Clericus privatur privilegio *fori*; ergo.

Not. præterea, si delictum Clerici cum Laico, quoad cognitionem causæ separari possit ita, ut cognoscendo de delicto Clerici, Judici seculari cognoscenti seorsim de hoc, opus non sit, eidem sibi Clericum, probabiliter affirmari, Judicem

P

Lai;

Laicum posse tali casu judicare, ac punire delictum Laici complicit delicti, quin aliquid per hoc agat contra privilegium fori, concessum statui Clericali; id, quod fusè defendit Haunoldus *rom. de Jure, & Just. tr. num. 291.*

Not. 2. Clericum in flagranti crimine (Adulterij; furti &c.) deprehensum, à Judice Laico) non suâ, sed præsumptâ Judicis Ecclesiastici autoritate) posse capi (quod etiam procedit, si suspectus sit de fuga) ea tamen lege, ut, cum primum commodè potest, sistat Judici Ecclesiastico; quia consensus Judicis Ecclesiastici, quoad illum actum capiendi, suppositis illis circumstantijs; non autem quoad actum detinendi, meritò præsumi potest.

§. III.

An privilegium fori, vel ex parte, tolli possit renuntiatione, consuetudine, vel prescriptione?

393. **A**D I. Resp. negativè, sive renuntiatione sit expressa, sive tacita; probatur 1. ex c. *si diligenti*, 12. h. t. ibi: *manifestè patet, quod non solum inviti, sed etiam voluntarij pacisci non possunt, ut secularia judicia subeant, cum non sit beneficium hoc personale, cui renuntiare valeat, sed potius toti Collegio Ecclesiastico sit publicè indultum: cui privatorum pacto derogari non potest. Nec juramentum licitè servari potuit, quod contra Canonica statuta illicitis pactioibus informatur.* Deinde, ex c. *Et si Clerici* 4. de *Judicijs*, ibi: *et si Clerici coram seculari Judice convicti fuerint, vel confessi de crimine, non sunt propter hoc à suo Episcopo aliquatenus condemnandi. Sicut enim sententia à non suo Judice lata non tenet, & ita confessio coram ipso.*

394. Dices: Marcellinus Pontifex, ut habetur 11. q. 1. c. *Clericum*, 3. constituit, quòd Clericum, cujuslibet Ordinis absque Pontificis sui permisso nullus præsumat ad *secularem Judicem* attrahere: nec Laico quemlibet Clericum liceat accusare; ergo de *consensu sui Pontificis*, seu Episcopi, potest; & in CC. Agathensi, c. 32. (quod refertur 11. q. 1. c. *Clericum* 17.) legitur: *Clericum nullus præsumat apud*

secularem Judicem, Episcopo non permitte, pulsare: sed, si pulsatus fuerit, non respondeat, vel proponat: nec audeat criminale negotium in seculari judicio proponere; ergo saltem cum licentia sui Episcopi Clericus renuntiare poterit privilegio fori. Sed Resp. 1. esto valeret illatio vi antiquorum Canonum; hodie tamen nullam esse, vi constitutionum Recentiorum, præsertim ejus, quam retulimus *n. preced. ex c. si diligenti*. Resp. 2. eos Canones loqui de consensu Episcopi, fundato in consensione Summi Pontificis; non autem hoc secluso; tum propter clarum textum in c. *si diligenti*; tum etiam, quia nullus inferior concedere potest, quod lege Superioris interdictum est.

Ad 2. Resp. nec vi ullius consuetudinis, à Laicis introductæ, *secluso consensu Summi Pontificis*, posse quicquam de Immunitate Ecclesiastica diminui. Nam contra id, quod est juris divini, nihil potest consuetudo humana, quantacunque autoritate suffulta, ut ostendimus *lib. 1. n. 1639. 1762. 1767.* sed consuetudo Laicorum diminuens Immunitatem Ecclesiasticam secluso consensu Summi Pontificis, est contra Immunitatem Ecclesiasticam, & contra id, quod est juris divini, ut probavimus *lib. 1. à num. 640.* & constat ex c. *quanquam*, 4. de *Censibus*, in 6. ibi: *cum igitur Ecclesiæ, Ecclesiasticæque personæ, ac res ipsarum, non solum jure humano; quin imò, & divino sint immunes &c. his porro, quæ in contrarium communiter adducunt Laici, ac Patroni oppositæ sententiæ, respondimus lib. 1. loc. cit.* Accedit, quòd nulla consuetudo, abrogativa, vel diminutiva legis præexistentis, & acceptata induci possit legitimè, sine expresso, aut tacito, vel legali consensu ejus, qui talem legem condidit; ut probavimus *lib. 1. à num. 1683.* At hoc non habent illi, qui se tuentur consuetudine etiam immemorabili; cum talis consuetudo constanter reprobetur à Legislatore Ecclesiastico, tanquam corruptela, & consuetudo perverfa, ut constat ex pœnis in ea statutis dict. c. *quanquam*, §. *Volentes*; & Bullâ cœnæ, quæ annis singulis noviter promulgatur; ubi decimo quinto loco excommunicantur, qui prætextu *cujusvis consuetudinis*, atque a-